Практичне заняття 1

Керування версіями файлів як основа управління кодом

Mema: сформувати базові навички управління документами та програмним кодом.

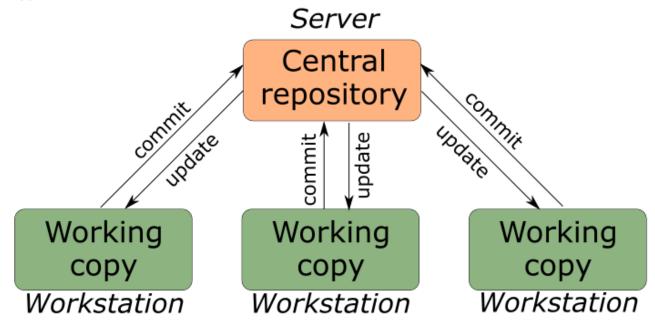
Система оцінювання

№	Тема	Оцінка
1.	Знайомство з командним рядком та базовими командами	
	Git	
2.	Ефективна командна робота за допомогою Git	
3.	Групова розробка реферативного повідомлення	
	Всього	12

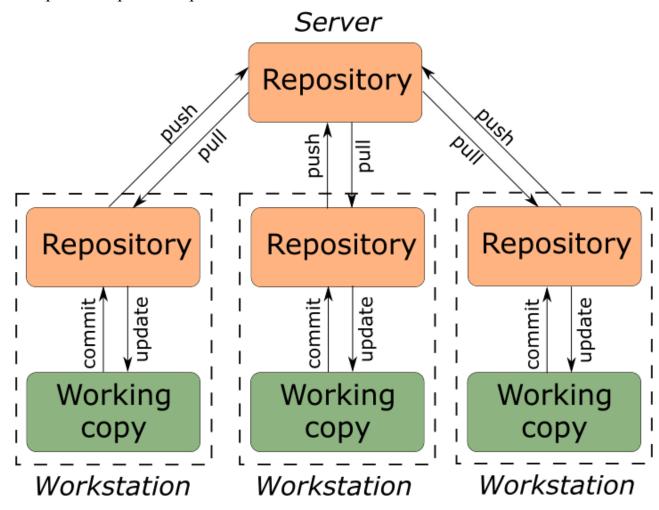
Знайомство з командним рядком та базовими командами Git

Контроль версій передбачає зберігання всіх версій редагованих документів та можливість повернутись до будь-якої збереженої версії в будь-який момент часу. Система контролю версій (Version Control System, VCS) — це програмне забезпечення, яке дозволяє відстежувати зміни в документах, при необхідності проводити їх відкат, визначати, хто і коли вніс виправлення і т. п. Залежно від способу зберігання виділяють централізовані та розподілені системи контролю версій.

Централізовані системи контролю версій представляють собою додатки типу клієнт-сервер. *Репозиторій* (сховище даних) проекту існує в єдиному екземплярі та зберігається на сервері. Доступ до нього здійснюється через спеціальний клієнтський додаток. До таких програмних продуктів можна віднести CVS та Subversion.

Розподілені системи контролю версій (Distributed Version Control System, DVCS, PCKB) дозволяють зберігати репозиторій (його копію) для кожного розробника, що працює з даною системою. При цьому можна виділити центральний репозиторій (умовно), в який будуть відправлятися зміни з локальних і, з ним же ці локальні репозиторії будуть синхронізуватися. При роботі з такою системою, користувачі періодично синхронізують свої локальні репозиторії з центральним і працюють безпосередньо зі своєю локальною копією. Після внесення достатньої кількості змін в локальну копію вони (зміни) відправляються на сервер. При цьому сервер, найчастіше, вибирається умовно, тому що в більшості РСКВ немає такого поняття як "виділений сервер з центральним репозиторієм".

Велика перевага такого підходу полягає в автономії розробника при роботі над проектом, гнучкості загальної системи і підвищення надійності, завдяки тому, що кожен розробник має локальну копію центрального сховища. Дві найбільш відомі DVCS – це Git i Mercurial.

РСКВ Git постачається у вигляді інсталятора з сайту <u>git-scm.com</u>. Після встановлення даного програмного продукту для операційної системи Windows в меню Пуск з'явиться набір програмних інструментів, які дозволяють розпочати

роботу з системою контролю версій. Основним засобом для виконання задач практичної роботи ϵ Git Bash.

Етап 0. Поширені команди для командного рядка bash.

Серед засобів, які можуть інтерпретувати команди Git, поширеним ε командний рядок Git Bash. У його основі лежить командний рядок UNIX-подібних операційних систем (bash, рис. 1), доповнений специфічними для Git командами. Командний рядок bash дозволя ε виконувати

Рис. 1. Вигляд командного рядка bash в операційній системі Ubuntu

Сучасні файлові системи мають дерева директорій (папок), у яких директорією є кореневий каталог (root directory, без батьківського каталогу) або субдиректорією (subdirectory, підпапкою, розміщеною в іншому каталозі). Постійний рух по дереву від дочірнього до батьківського елементу завжди веде до кореневого каталогу. Деякі файлові системи мають кілька кореневих каталогів (наприклад, диски Windows C:\, D:\ та ін.), проте Unix та Unix-подібні операційні системи мають єдиний кореневий каталог, який називається \.

Під час роботи з файловою системою користувач завжди працює всередині деякої папки, яку називають поточною (робочою) директорією. Вивести робочу директорію можна за допомогою команди **pwd** (print working directory)

\$ pwd

Вміст директорії у вигляді списку файлів та/або субдиректорій дозволяє отримати команда **1s** (list):

\$ 15

Показати приховані ("dot") файли можна за допомогою команди ls -a Показати детальну інформацію щодо файлів дозволяє команда ls -l Допускається комбінування кількох прапорців, на зразок ls -l -a Інколи можна визначати прапорці ланцюжком: ls -la замість ls -l -a

Якщо поточний каталог не вміщає в собі підкаталогів, створіть їх за допомогою команди $\mathbf{mkdir}$

\$mkdir назвакаталогу

Змінити директорію можна за допомогою команди **cd** (change directory). Перегляньте вміст поточної директорії та перейдіть в одну з субдиректорій. Виведіть поточний каталог, потім — його вміст та ще раз. Якщо підкаталог існує, перейдіть у нього. Інакше — створіть за допомогою команди ткдіг. Поверніться в батьківську директорію за допомогою команди

\$ cd ..

Перейдіть до домашньої директорії, використовуючи команду **cd** ~. Перейдіть у нашлибшу субдиректорію та спробуйте повернутись у домашній каталог шляхом поступового підйому по дереву каталогів: **cd** ../..

За потреби послідовного виконання кількох команд можна використовувати символ «;»:

\$ ls; pwd

Іншим корисним інструментом для постановки команд у ланцюжок ϵ & : наступна команда після & не буде виконуватись, якщо попередня не змогла запуститись:

cd dir1/dir2 && pwd && ls && cd

Запустіть дану команду в поточному вигляді та з реальними субдиректоріями на Вашій машині. Порівняйте роботу цих команд з відповідним записом через «;».

3 метою виведення допомоги щодо використання деякої команди спробуйте використовувати прапорець **-h** або **--help**

du --help

Інформаційну довідку по команді можна отримати за допомогою команди **man** (manual). Вихід з режиму довідки здійснюється при натисненні клавіші **q**.

\$ man ls

Окремі команди передбачені для перегляду та редагування файлів. Спочатку розглянемо найпростіші можливості зі створення та видалення файлів та директорій. Команда **touch** спочатку була створена для редагування таймштампу файлів, проте також може застосовуватись для створення порожнього файлу. Виконати елементарне редагування файлу можна в простому текстовому редакторі **nano**.

\$ nano назвафайлу

Перехід між режимами редагування тексту та командним рядком відбувається при натисненні Ctrl+Z (вихід з nano) та виклику команди fg (повернення в nano). Створіть кілька файлів, у кожному з яких буде 10-15 рядків тексту.

У командному рядку bash можна запустити й інші текстові редактори, як з графічним інтерфейсом, так і без: nedit, emacs, vi, vim, gedit, Notepad++, Atom та ін. Сучасні текстові редактори пропонують базові зручності на зразок пошуку та заміни, підсвітки синтаксису тощо.

Наприклад, команда **head** виводить перші кілька рядків вмісту файла. Прапорець -п визначає кількість таких рядків, за умовчанням їх 10:

\$ head -n 3 назвафайлу

Останні декілька рядків дозволяє вивести команда **tail**. Для встановлення кількості використовуються прапорці -n +N, де N- кількість рядків:

\$ tail <mark>-n</mark> +4 назвафайлу

Команда **cat** конкатенує список файлів та направляє їх у стандартний потік виводу (зазвичай у термінал). Дана команда може застосовуватись як для одного файлу, так і для кількох. Часто вона дозволяє швидко переглянути кілька файлів (при цьому може з'явитись звинувачення <u>UUOC</u>).

\$ cat назвафайлу1 назвафайлу2

Інший інструмент швидкого перегляду файлу — команда <u>less</u>. Вона відкриває vim-подібне вікно, текст доступний тільки для зчитування (також існує команда more, проте вона має менше можливостей).

Видалення файлу можна здійснити за допомогою команди **rm**, проте будьте обережні, оскільки відновленню такі файли вже не підлягають:

\$ rm назвафайлу && ls

Безпечніше додати перевірочне сповіщення "are you sure?" за допомогою прапорця -i. Виглядає це приблизно так:

```
$ rm -i назвафайлу
rm: remove regular empty file 'назвафайлу'? у
```

Виведіть вміст директорії з файлами, видаліть один зі створених файлів та виведіть оновлений вміст директорії.

Для створення та видалення каталогів застосовують команди **mkdir** та **rmdir** відповідно. Команда **rmdir** видаляє тільки порожні директорії, проте можливо видалити каталог з усім вмістом:

\$ rm -rf назвапапки

-r = recursive, -f = force. Проведіть аналогічні операції з каталогом та виведіть вміст батьківської директорії до і після видалення.

Команда переміщення файлу суміщена з командою перейменування — $\mathbf{mv}$. Можливо перемістити файл у нову директорію без зміни назви або встановити «новий файл»:

\$ ls && mv шляхдофайлу новийшляхдофайлу && ls

Перемістіть один з файлів на рівень вище та перейменуйте його довільним чином. Поверніться до старого каталогу та скопіюйте з нього файл у новостворений каталог (команди **mkdir** та **ср**). Аргументи копіювання подібні до аргументів **mv**.

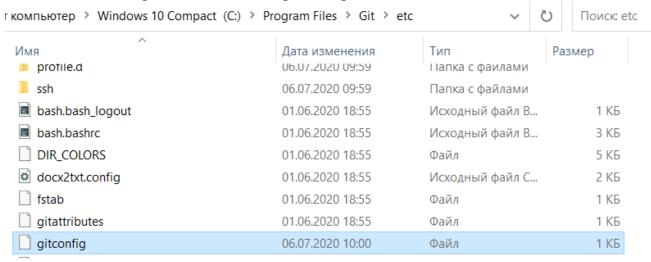
Завдання 1.1.

Виконайте завдання, текст яких виділений курсивом вище.

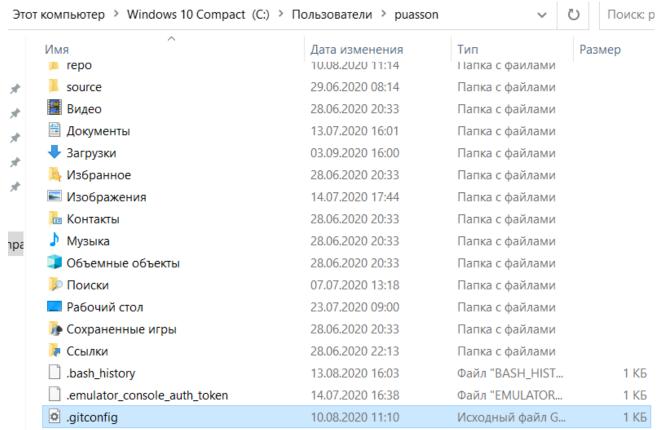
Етап 1. Конфігурація.

Інформація щодо конфігурації Git зберігається в трьох місцях, які визначають широту застосування цієї конфігурації:

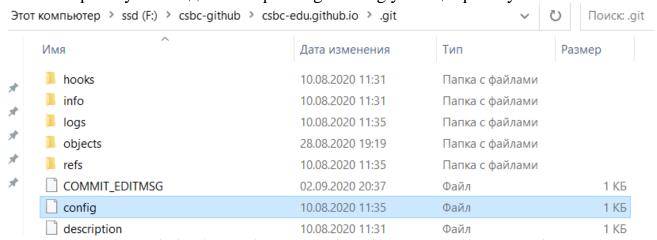
- 1) Конфігурація на рівні системи налаштування для всіх користувачів комп'ютера за умовчанням. Використовуються нечасто, оскільки кожний користувач виконує налаштування під себе. Зберігаються в папках
  - a. /etc/gitconfig на Linux;
  - b. Program Files\Git\etc\gitconfig на Windows;

- 2) Налаштування на рівні користувача застосовуються до окремих користувачів. Знаходяться в файлі
  - a. ~/.gitconfig на Linux;
  - b. \$HOME\.gitconfig на Windows.

3) Налаштування для проекту – специфічні налаштування для конкретного проекту. Знаходяться в файлі .git/config у папці проекту.

Можливі деякі відмінності в назвах файлів залежно від операційної системи, проте її легко знайти за вказаними розташуваннями.

Командний рядок Git пропонує команду git config для встановлення налаштувань. Дана команда враховує рівень конфігурації за допомогою відповідних модифікаторів:

- git config --system (на рівні системи);
- **git config --global** (на рівні користувача, тобто глобально для користувача);

• **git config** (на рівні проекту модифікатор не використовується). Наприклад, за потреби задати ПІБ користувача використовується

```
MINGW64:/c/Users/puasson

puasson@HOME-PC MINGW64 ~

$ git config --global user.name "Stanislav Marchenko"
```

Для виводу значення конкретного налаштування введіть ту ж команду, проте без останнього параметра (тексту в лапках). Повний перелік налаштувань дозволяє вивести на екран команда

git config --list

```
puasson@HOME-PC MINGW64 ~
sgit config user.name
Stanislav Marchenko
ouasson@HOME-PC MINGW64 ~
sgit config --list
diff.astextplain.textconv=astextplain
filter.lfs.clean=git-lfs clean -- %f
filter.lfs.smudge=git-lfs smudge -- %f
filter.lfs.process=git-lfs filter-process
filter.lfs.required=true
http.sslbackend=openssl
http.sslcainfo=C:/Program Files/Git/mingw64/ssl/certs/ca-bundle.crt
core.autocrlf=true
core.fscache=true
core.symlinks=false
pull.rebase=false
.
credential.helper=manager
filter.lfs.process=git-lfs filter-process
filter.lfs.required=true
filter.lfs.clean=git-lfs clean -- %f
ilter.lfs.smudge=git-lfs smudge -- %f
user.name=Stanislav Marchenko
user.email=54304912+csbc-edu@users.noreply.github.com
core.editor=C:\Program Files\Microsoft Office\root\Office16\WINWORD.EXE
```

Подивитись наповнення файлу з конфігураціями можна і звичайними командами bash:

```
ouasson@HOME-PC MINGW64 ~
$ ls -la
total 8064
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                  0 июн 28 20:34
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                  0 июл 14 17:49
                                                   .android/
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                                   .AndroidStudio4.0/
                                  0 июн 29 09:13
-rw-r--r-- 1 puasson 197121
                                 297 авг 13 16:03
                                                   .bash_history
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                  0 июл 15 22:11
                                                   .config/
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                  0 авг 15 16:27
                                                   .dotnet/
-rw-r--r-- 1 puasson 197121
                                 16 июл 14 16:38
                                                   .emulator_console_auth_token
-rw-r--r-- 1 puasson 197121
                                 295 сен 3 17:15
                                                   .gitconfig
                                  0 июл 14 17:04
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                                   .gradle/
                                  0 июл 7 22:18
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                                   .idlerc/
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                  0 июл 30 11:19
                                                   .librarymanager/
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                  0 июл 30 16:41
                                                   .nuget/
                                                   .templateengine/
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                  0 июл 26 11:39
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                  0 июн 28 22:28
                                                   .vscode/
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                  0 июн 28 20:33
                                                  '3D Objects'/
                                    июл 14 17:38
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                                   AndroidStudioProjects/
drwxr-xr-x 1 puasson 197121
                                  0 июн 28 20:32
                                                  AppData/
```

Виведемо повний перелік файлів за допомогою команди **ls -la**, а потім переглянемо вміст файлу .gitconfig за допомогою команди **cat**:

Завдання 1.2.

Розгляньте <u>довідку</u> щодо конфігурації Git та встановіть наступні налаштування:

- user.name своє ім'я та прізвище
- user.email адресу своєї електронної пошти
- core.editor шлях до зручного текстового редактору
- commit.template шаблон повідомлення для коммітів
- color.ui для підтримки підсвічування тексту в терміналі різними кольорами

Відобразіть у звіті скриншоти з виконанням відповідних команд та повний вміст конфігураційного файлу

Етап 2. Створення репозиторію та перший комміт.

Команда git init (скорочено від initialize) дозволяє ініціалізувати проект та почати його відстеження. Спочатку потрібно вирішити, де буде розташовано

проект. Для цього в консолі перейдемо у відповідну папку, створимо директорію (тут – myrepo) для проекту та ініціалізуємо відстеження засобами Git:

```
puasson@HOME-PC MINGW64 ~
$ pwd
/c/Users/puasson

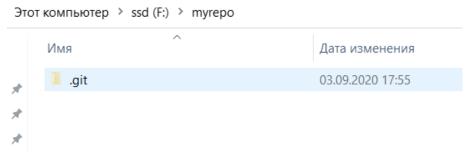
puasson@HOME-PC MINGW64 ~
$ cd F:\\

puasson@HOME-PC MINGW64 /f
$ mkdir myrepo

puasson@HOME-PC MINGW64 /f
$ cd myrepo

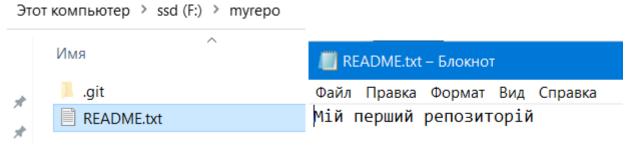
puasson@HOME-PC MINGW64 /f/myrepo
$ git init
Initialized empty Git repository in F:/myrepo/.git/
```

З Провідника ініціалізована папка виглядає так:

Саме наявність *прихованої* папки .git дозволяє системі контролю версій стежити за файлами в папці. Якщо виникне потреба прибрати контроль версій для папки, достатньо буде видалити .git. Всередині знаходяться файли, якими самостійно керує Git, тому розробник зазвичай з ними напряму не працює.

Тепер можемо внести зміни, які будуть відстежуватись системою контролю версій. Додамо в відстежувану папку текстовий файл:

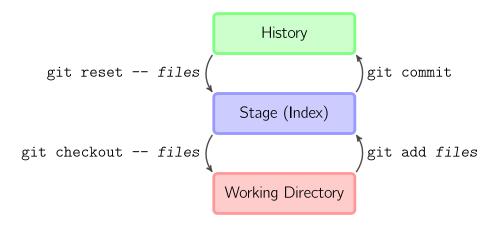

На даному етапі файл знаходиться в потрібній папці, проте ще не відстежується системою контролю версій. Кожний файл може перебувати в одній з кількох областей (area):

• у робочій директорії (working directory);

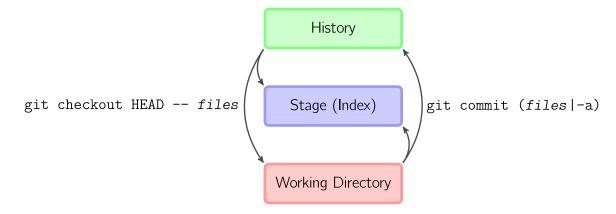
- в індексі (stage, index файл відстежується Git, проте ще не доданий до локального репозиторію;
- в історії (history) відстежується в локальному репозиторії.

Черговість команд на постановку для відстеження файлів чи їх отримання має такий вигляд:

- git add файли копіює файли в їх поточному стані в індекс.
- git commit зберігає знімок індексу в вигляді комміту.
- git reset -- файли відновлює файли в індексі, а саме, копіює їх з останнього комміту в індекс. Використовуйте цю команду для відміни змін, внесених командою git add. Також можна виконувати git reset, щоб відновити всі файли в індексі.
- git checkout -- файли копіює файли з індексу в робочу папку. Цю команду зручно використовувати, щоб відхилити небажані зміни в робочій директорії.

Також можна перескочити через індекс та відразу отримати файли з історії прямо в робочу папку або зробити комміт, оминаючи індекс:

• git commit -a аналогічний до запуску двох команд: git add для всіх файлів, які існували в попередньому комміті, та git commit.

- git commit файли створює новий комміт, в основі якого лежать уже існуючі файли, додаючи зміни тільки для вказаних файлів. Одночасно вказані файли будуть скопійовані в індекс.
- git checkout HEAD -- файли копіює файли з поточного комміту і в індекс, і в робочу папку.

Виконаємо наступні дії: додамо наш новий файл в індекс, а потім здійснимо фіксацію (комміт) змін:

Командний рядок має проблеми з підтримкою кирилиці, тому бажано записувати повідомлення (message) з описом комміту латинкою. Крапка в команді git add означає додавання поточної папки в індекс для відстеження. Ключ-т для команди git commit надає можливість включити опис здійснених в комміті змін у вигляді одного або кількох рядків тексту.

Написання повідомлення для комміту має кілька особливостей. Представлене в прикладі повідомлення погане, оскільки воно не описує дії, здійснені в комміті (додавання нового файлу). Текст самого повідомлення записується від імені комміту, а не розробника, причому в теперішньому часі: виправляє баг ..., реалізує ... тощо. Якщо потрібний перелік здійснених змін у комміті, рекомендується записувати його з маркерами * або -. Також можуть записуватись номери багів або спеціальні для організації скорочення. До прикладу, можуть додаватись позначки типу "[css, js]", щоб уточнити мови чи технології, використані для змін. Для виправлення помилок попереду дописувати "bugfix: " та ін.

Поганий комміт: "Fix typo" (виправити друкарську помилку).

Хороший коміт: "Add missing > in project section of HTML" (додати відсутній тег у розділі проектів HTML).

Визначити стан файлів допомагає команда git status. Якщо немає незафіксованих файлів, результат може бути подібним до такого:

```
puasson@HOME-PC MINGW64 /f/myrepo (master)
$ git status
On branch master
nothing to commit, working tree clean
```

Припустимо, було додано файл README (тут це зроблено з консолі за допомогою команди touch). Git вкаже на появу файлу, якого раніше не було і який на даний момент не відстежується:

```
puasson@HOME-PC MINGW64 /f/myrepo (master)
$ touch README

puasson@HOME-PC MINGW64 /f/myrepo (master)
$ git status
On branch master
Untracked files:
    (use "git add <file>..." to include in what will be committed)
    README

nothing added to commit but untracked files present (use "git add" to track)
```

Додамо файл в індекс та ще раз переглянемо статус репозиторія:

```
puasson@HOME-PC MINGW64 /f/myrepo (master)
$ git add README

puasson@HOME-PC MINGW64 /f/myrepo (master)
$ git status
On branch master
Changes to be committed:
   (use "git restore --staged <file>..." to unstage)
        new file: README
```

Проіндексований файл знаходиться в секції "Changes to be committed", а його назва підсвічується зеленим кольором. Якщо ви виконаєте комміт в цей момент, то версія файлу, що існувала на момент виконання вами команди git add, буде додана в історію знімків стану.

```
puasson@HOME-PC MINGW64 /f/myrepo (master)
$ git commit -m "Додає файл README"
[master 617cb90] ЦФЦЦЦЦТФ ТДДЦЦЦТП README
1 file changed, 0 insertions(+), 0 deletions(-)
create mode 100644 README

puasson@HOME-PC MINGW64 /f/myrepo (master)
$ git status
On branch master
nothing to commit, working tree clean
```

Вивести повне дерево файлів, які відстежує Git, допоможе команда git ls-tree. Не задавши їй аргументів, отримаємо довідку з приводу можливих прапорців для запуску. Наприкінці потрібно задати назву вітки, тут – покажчик HEAD.

```
MINGW64:/f/myrepo
 uasson@HOME-PC MINGW64 /f/myrepo (master)
$ git ls-tree
usage: git ls-tree [<options>] <tree-ish> [<path>...]
                               only show trees
                              recurse into subtrees
    -t
                              show trees when recursing
                              terminate entries with NUL byte
    -1, --long
                              include object size
                              list only filenames
list only filenames
use full path names
    --name-only
    --name-status
    --full-name
--full-tree
                               list entire tree; not just current directory (implies
 -full-name)
    --abbrev[=<n>]
                              use <n> digits to display SHA-1s
puasson@HOME-PC MINGW64 /f/myrepo (master)
$ git ls-tree --name-only --full-tree HEAD
README
README.txt
```

Для видалення файлу з Git потрібно видалити цей файл з індексу (переліку відстежуваних файлів), а потім виконати комміт. У даному випадку допоможе команда git rm, яка також видаляє файл з робочого каталогу, тому надалі ви не побачите його як «невідстежуваний».

Якщо ви просто видалите файл зі свого робочого каталогу, він буде показаний в секції "Changes not staged for commit" (змінені, але не проіндексовані) виведення команди git status:

Якщо після цього виконати команду git rm, його видалення потрапить в індекс:

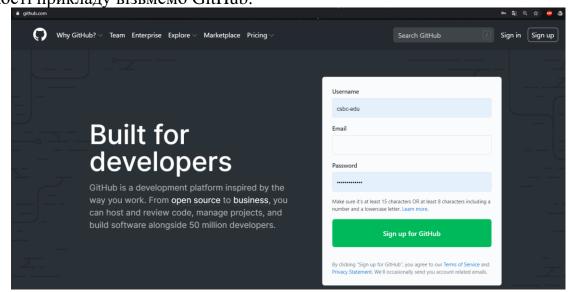
Після наступного комміта файл зникне і більше не буде відстежуватися. Якщо ви змінили файл і вже проіндексували його, ви повинні використовувати примусове видалення за допомогою параметра -f. Це зроблено для підвищення безпеки, щоб запобігти помилковому видаленню даних, які ще не були записані в знімок стану і які не можна відновити з Git.

Переміщення файлів Git розглядає як їх перейменування.

Після фіксації змін (комміту) заново виведіть перелік відстежуваних файлів.

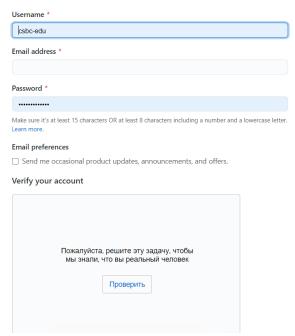
Етап 3. Відправка фіксованих змін у віддалений репозиторій.

Сервіси хостингу репозиторіїв, на зразок GitHub або BitBucket, дозволяють формувати віддалений репозиторій, доступ до якого може отримувати ціла група розробників. З цією метою слід зареєструвати обліковий запис відповідного хостингу. Цей обліковий запис буде використовуватись протягом усього курсу. У якості прикладу візьмемо GitHub:

Натисніть кнопку Sign Up для реєстраціє облікового запису, якщо досі не маєте такого ж або подібного. Після цього введіть потрібні дані та виконайте реєстрацію на сервісі.

Create your account

При першому вході відразу доступне створення нового віддаленого репозиторію, куди буде потрібно відправити зафіксовані до цього зміни:

Create a new repository A repository contains all project files, including the revision history. Already have a project repository elsewhere? Import a repository Owner * Repository name * csbc-edu ▼ Great repository names are short and memorable. Need inspiration? How about bookish-system? Description (optional) Public Anyone on the internet can see this repository. You choose who can commit. Private You choose who can see and commit to this repository. Initialize this repository with: Skip this step if you're importing an existing repository. ☐ Add a README file This is where you can write a long description for your project. Learn more ☐ Add .gitignore Choose which files not to track from a list of templates. Learn more A license tells others what they can and can't do with your code. Learn more.

Публікація зазначеної вітки в віддаленому репозиторії разом з усіма необхідними коммітами і внутрішніми об'єктами здійснюється за допомогою команди git push. Ця команда створює локальну гілку в репозиторії призначення. Щоб запобігти перезапису коммітів, Git не дозволить опублікувати дані, якщо в репозиторії призначення не можна виконати прискорене злиття.

https://www.atlassian.com/ru/git/tutorials/syncing/git-push

Етап 4. Робота з віддаленими репозиторіями.

https://git-

scm.com/book/ru/v2/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%8B-Git-%D0%A0%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0-%D1%81-%D1%83%D0%B4%D0%B0%D0%BB%D1%91%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%BC%D0%B8-

<u>%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1</u> %80%D0%B8%D1%8F%D0%BC%D0%B8

Створіть власний репозиторій та повторіть вище зазначені операції. Додайте скриншоти виконання команд у консолі до звіту.

Завдання 1.3.

https://marklodato.github.io/visual-git-guide/index-ru.html

Ефективна командна робота за допомогою Git

Коли ви робите комміт, Git зберігає його у вигляді об'єкта, який містить покажчик на знімок (snapshot) підготовлених даних. Цей об'єкт так само містить ім'я автора та email, повідомлення і покажчик на комміт або комміти, що безпосередньо передують даному (його батьків): відсутність батька для початкового комміта, один батько для звичайного комміта, і кілька батьків для результатів злиття двох і більше гілок.

Припустимо, у вашій робочій директорії є три файли і ви додаєте їх всі в індекс і створюєте комміт. Під час індексації обчислюється контрольна сума кожного файлу (SHA-1), потім кожен файл зберігається в репозиторій (Git називає такий файл blob – великий бінарний об'єкт), а контрольна сума потрапить в індекс:

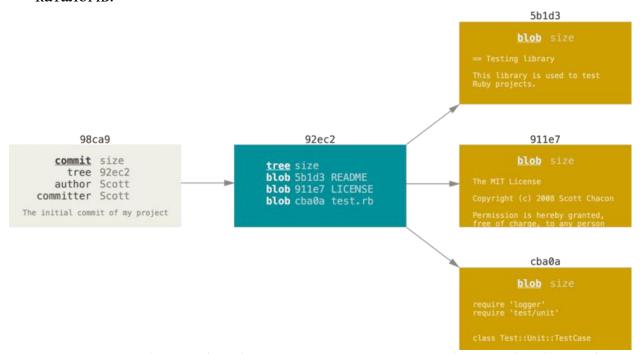
```
$ git add README test.rb LICENSE
$ git commit -m 'initial commit of my project'
```

Коли ви створюєте комміт командою git commit, Git обчислює контрольні суми кожного підкаталогу (в нашому випадку, тільки основний

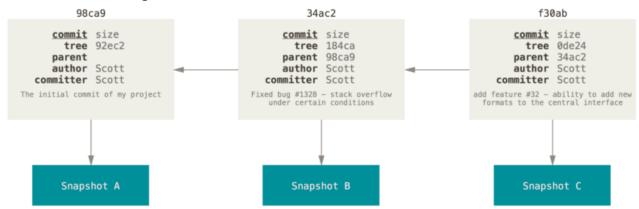
каталог проекту) і зберігає його в репозиторії як об'єкт дерева каталогів. Потім Git створює об'єкт комміта з метаданими і покажчиком на основне дерево проекту для можливості відтворити цей знімок в разі потреби.

Ваш репозиторій Git тепер зберігає п'ять об'єктів:

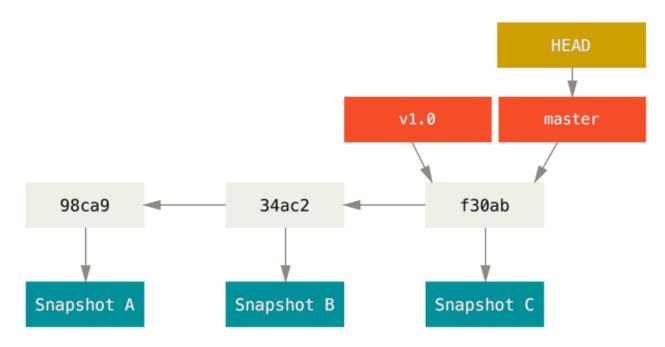
- *mpu blob-об'єкта* (по одному на кожен файл),
- *об'єкт дерева* каталогів, що містить список файлів і відповідних їм blob-ів,
- *об'єкт комміта*, що містить метадані та покажчик на об'єкт дерева каталогів.

Якщо ви зробите зміни і створите ще один комміт, то він буде містити покажчик на попередній комміт.

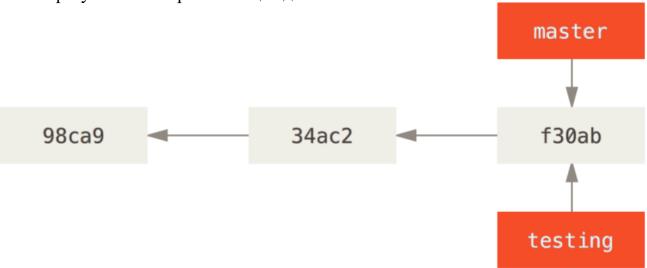
Вітка в Git — це простий переміщуваний покажчик на один з таких коммітів. За умовчанням, назва основної вітки в Git — master. Як тільки ви почнете створювати комміти, гілка master буде завжди вказувати на останній комміт. Кожен раз при створенні коммітів покажчик вітки master буде пересуватися на наступний комміт автоматично.

При створенні нової вітки відбувається створення лише нового покажчика для подальшого переміщення. Нехай потрібно створити вітку testing. Ви можете зробити це за допомогою команди git branch:

\$ git branch testing

У результаті створюється ще один покажчик на поточний комміт.

Як Git визначає, в який гілці ви перебуваєте? Він зберігає спеціальний покажчик HEAD на поточну локальну вітку. У нашому випадку ми все ще перебуваємо в гілці master. Команда git branch тільки створює нову вітку, але не перемикає на неї.

Ви можете легко це побачити за допомогою простої команди git log, яка покаже вам куди вказують покажчики гілок. Ця опція називається --decorate.

```
$ git log --oneline --decorate

f30ab (HEAD, master, testing) add feature #32 - ability to add new

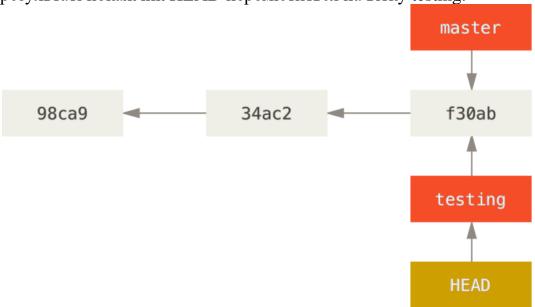
34ac2 fixed bug #1328 - stack overflow under certain conditions

98ca9 initial commit of my project
```

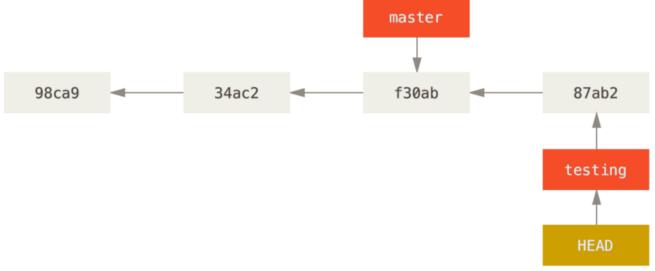
Для перемикання на існуючу вітку виконайте команду git checkout. Давайте перемкнемося на вітку testing:

\$ git checkout testing

У результаті покажчик HEAD переміститься на вітку testing.

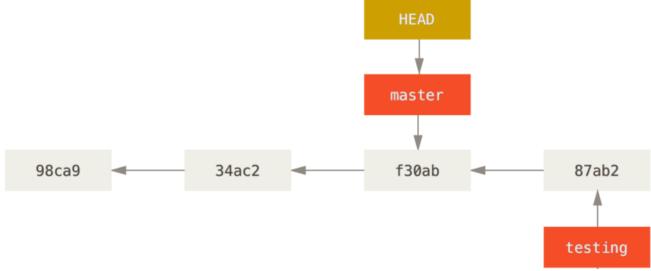
Після здійснення наступного комміту можна побачити, що покажчик на вітку testing зміститься вперед, а master вказуватиме все на той же комміт, де ви знаходились до перемикання віток за допомогою команди git checkout.

Спробуємо переключитись на вітку master:

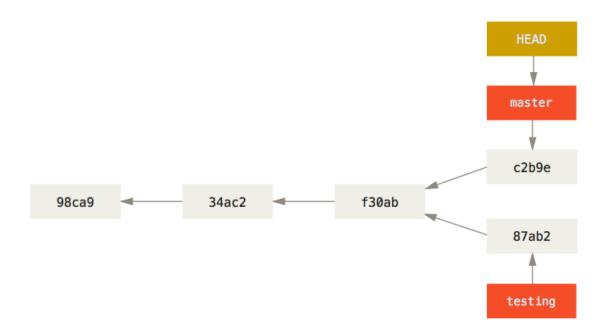
\$ git checkout master

Ця команда зробила дві речі: перемістила покажчик HEAD назад на вітку master і повернула файли в робочому каталозі в той стан, на знімок якого вказує master. Це також означає, що всі внесені з цього моменту зміни будуть відноситись до старої версії проекту. Іншими словами, ви відкотили всі зміни вітки testing і можете продовжувати в іншому напрямку.

Черговий комміт утворить розгалужену історію:

```
$ vim test.rb
$ git commit -a -m 'made other changes'
```


Ви створили вітку і переключилися на неї, попрацювали, а потім повернулися в основну вітку і попрацювали в ній. Ці зміни ізольовані один від одної: ви можете вільно перемикатися туди і назад, а коли знадобиться – об'єднати їх. І все це робиться простими командами: branch, checkout і commit.

Вітка в Git — це простий файл, який містить 40 символів контрольної суми SHA-1 коммітов, на який вона вказує; тому операції з вітками є дешевими з точки зору споживання ресурсів або часу. Створення нової вітки в Git відбувається так само швидко і просто, як запис 41 байта в файл (40 знаків і символ переходу на новий рядок).

https://git-

scm.com/book/ru/v2/%D0%92%D0%B5%D1%82%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D 0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B2-Git-%D0%9E-

<u>%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D</u>0%B8-%D0%B2-%D0%B4%D0%B2%D1%83%D1%85-

%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%85#rdivergent_history

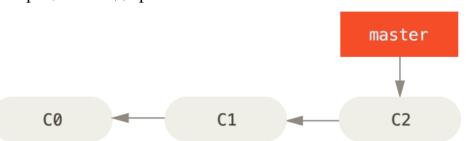
Простий робочий процес на базі віток і галуження. Нехай робота побудована так:

- 1. Ви працюєте над сайтом.
- 2. Ви створюєте вітку для нової статті, яку ви пишете.
- 3. Ви працюєте в цій вітці.

У цей момент ви отримуєте повідомлення, що виявлена критична помилка, яка потребує якнайшвидшого виправлення. Ваші дії:

- 1. Переключитися на основну вітку.
- 2. Створити вітку для додавання виправлення.
- 3. Після тестування злити (merge) вітку, яка містить виправлення, з основною віткою.
- 4. Переключитися назад в ту вітку, де ви пишете статтю і продовжити працювати.

Нехай Ви працюєте над проектом та вже маєте кілька коммітів:

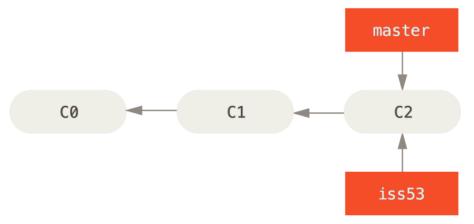
Ви вирішуєте, що тепер ви будете займатися проблемою # 53 з вашої системи відстеження помилок (баг-трекера). Щоб створити гілку і відразу переключитися на неї, можна виконати команду git checkout з параметром -b:

```
$ git checkout -b iss53

Switched to a new branch "iss53"
```

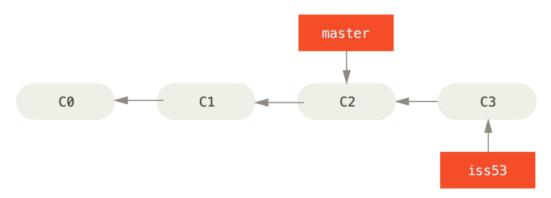
Це те ж саме, що й

\$ git branch iss53
\$ git checkout iss53

Ви працюєте над своїм сайтом і робите комміти. Це призводить до того, що вітка iss53 рухається вперед, так як ви переключилися на неї раніше (HEAD вказує на неї).

```
$ vim index.html
$ git commit -a -m 'added a new footer [issue 53]'
```


Тут ви отримуєте повідомлення про виявлення вразливості на вашому сайті, яку потрібно негайно усунути. Завдяки Git, не потрібно розміщувати це виправлення разом з тим, що ви зробили в iss53. Вам навіть не доведеться докладати зусиль, щоб відкотити всі ці зміни для початку роботи над виправленням. Все, що вам потрібно – переключитися на гілку master.

Але перед тим як зробити це — майте на увазі, що якщо ваш робочий каталог або область підготовлених файлів містять зміни, що не потрапили в комміт і конфліктують з віткою, на яку ви хочете перейти, то Git не дозволить вам перемкнути вітки. Найкраще перемикатися з чистого робочого стану проекту. Є способи обійти це (заховати (stash) або виправити (amend) комміти).

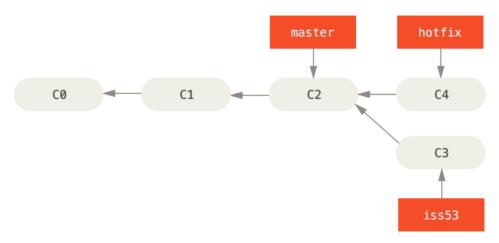
Тепер припустимо, що ви зафіксували всі свої зміни і можете переключитися на вітку master:

```
$ git checkout master
Switched to branch 'master'
```

З цього моменту ваш робочий каталог має точно такий же вигляд, який був перед початком роботи над проблемою # 53, і ви можете зосередитися на роботі над виправленням. Важливо запам'ятати: коли ви перемикаєте вітки, Git повертає стан робочого каталогу до того виду, який він мав у момент останнього комміту в цю вітку. Він додає, видаляє і змінює файли автоматично, щоб стан робочого каталогу відповідав тому, коли був зроблений останній комміт.

Тепер ви можете перейти до написання виправлення. Давайте створимо нову гілку для виправлення, в якій будемо працювати, поки не закінчимо виправлення.

```
$ git checkout -b hotfix
Switched to a new branch 'hotfix'
$ vim index.html
$ git commit -a -m 'fixed the broken email address'
[hotfix 1fb7853] fixed the broken email address
1 file changed, 2 insertions(+)
```

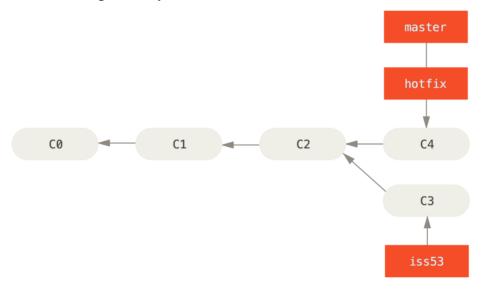

Якщо ваше виправлення вирішує проблему, слід виконати злиття віток hotfix та master для включення змін у продукт. Це робиться за допомогою команди git merge:

```
$ git checkout master
$ git merge hotfix
Updating f42c576..3a0874c
Fast-forward
index.html | 2 ++
1 file changed, 2 insertions(+)
```

Помітили фразу "fast-forward" у цьому злитті? Git просто перемістив покажчик вітки вперед, тому що комміт C4, на який вказує злита вітка hotfix, був прямим нащадком комміту C2, на якому ви перебували до цього. Іншими словами, якщо комміт зливається з тим, до якого можна дістатися рухаючись по історії прямо, Git спрощує злиття просто переносячи покажчик вітки вперед, оскільки немає розбіжностей у змінах. Це називається "fast-forward".

Тепер ваші зміни включені в комміт, на який вказує вітка master, і виправлення можна впроваджувати.

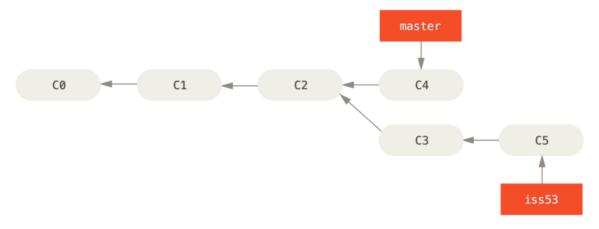

Після впровадження вашого надважливого виправлення ви готові повернутися до роботи над тим, що були змушені відкласти. Але спочатку потрібно видалити гілку hotfix, тому що вона більше не потрібна — гілка master вказує на те ж саме місце. Для видалення вітки виконайте команду git branch з параметром -d:

```
$ git branch -d hotfix
Deleted branch hotfix (3a0874c).
```

Тепер ви можете переключитися назад на гілку iss53 і продовжити роботу над проблемою # 53:

```
$ git checkout iss53
Switched to branch "iss53"
$ vim index.html
$ git commit -a -m 'finished the new footer [issue 53]'
[iss53 ad82d7a] finished the new footer [issue 53]
1 file changed, 1 insertion(+)
```


Варто звернути увагу на те, що всі зміни з вітки hotfix не включені в вашу вітку iss53. Якщо їх потрібно включити, ви можете влити вітку master у вашу вітку iss53 командою git merge master, або ж ви можете відкласти злиття цих змін до завершення роботи, і потім влити гілку iss53 в master.

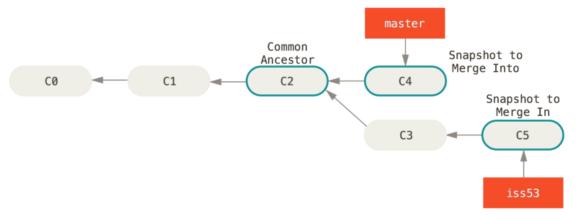

Обов'язково зробіть скриншот після злиття віток, проте перед видалення непотрібної вітки.

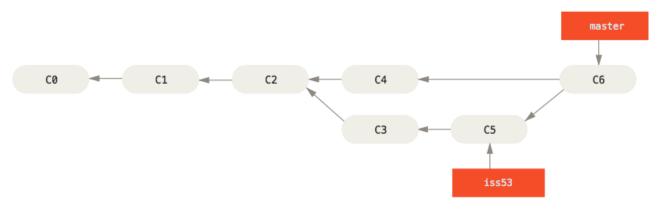
Основи злиття. Припустимо, ви вирішили, що робота з проблеми # 53 закінчена і її можна влити в вітку master. Для цього потрібно виконати злиття вітки iss53 точно так же, як ви робили це з віткою hotfix раніше. Все, що потрібно зробити, — перейти на вітку, в яку ви хочете включити зміни, і виконати команду git merge:

```
$ git checkout master
Switched to branch 'master'
$ git merge iss53
Merge made by the 'recursive' strategy.
index.html | 1 +
1 file changed, 1 insertion(+)
```

Результат цієї операції відрізняється від результату злиття вітки hotfix. В даному випадку процес розробки відгалузився в більш ранній точці. Оскільки комміт, на якому ми знаходимося, не є прямим батьком вітки, з якої ми виконуємо злиття, Git доведеться трохи попрацювати. В цьому випадку Git виконує просте тристороннє злиття, використовуючи останні комміти віток, які об'єднуються, і спільного для них батьківського комміта.

Замість того, щоб просто пересунути покажчик вітки вперед, Git створює новий результуючий знімок тристороннього злиття, а потім автоматично робить комміт. Цей особливий комміт називають *коммітом злиття*, так як у нього більше одного предка.

Тепер, коли зміни злиті, гілка iss53 більше не потрібна. Ви можете закрити завдання в системі відслідковування помилок і видалити вітку:

\$ git branch -d iss53

Змоделюйте поширені конфліктні ситуації та корисні практики при командній роботі з документами та відобразіть їх результати в звіті. Для цього об'єднайтесь у групи по двоє-троє осіб та виконайте нижче зазначені завдання з виділеними курсивом умовами.

2.1. Конфлікт: Pulling with Untracked Changes. Відбувається управління одним файлом для двох користувачів.

Користувач 1: здійснив зміни в файлі та виконав коміт у вітку master.

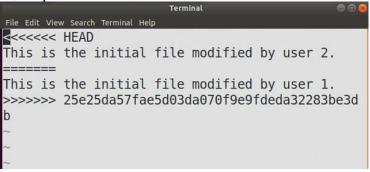
Користувач 2: спочатку вніс та локально зберіг свої зміни у файл (версія без змін користувача 1), а потім вирішив здійснити пулінг з центрального репозиторію.

File Edit View Search Terminal Help user2: vi demo user2: git pull origin master remote: Counting objects: 3, done. remote: Total 3 (delta 0), reused 0 (delta 0) Unpacking objects: 100% (3/3), done. From /home/course/Desktop/repos/remote/git-demo * branch -> FETCH HEAD master 02558b6..25e25da master -> origin/maste Updating 02558b6..25e25da error: Your local changes to the following file s would be overwritten by merge: Please commit your changes or stash them before you merge. Aborting user2:

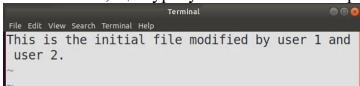
Нові користувачі вважають, що можуть здійснювати пулінг у будь-який момент. Для цього потрібно мати *або* чисту робочу папку (команда git reset -- hard), *або* зафіксувати (коміт) свої зміни та виконати пулінг

З'явиться конфлікт злиття у результаті проблем додавання локальних змін двома користувачами в один файл.

Вирішення конфлікту. Відкрити проблемний файл. Git додав метадані з описом конфлікту в цей файл

Виправте файл таким чином, щоб урахувати зміни обох користувачів

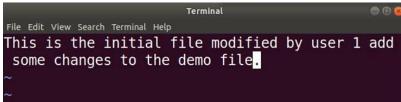
Далі ці зміни фіксуються та пушаться

user2: git commit -am "Resolved merge conflict"
[master 6390d0e] Resolved merge conflict
user2: git push origin master
Counting objects: 6, done.
Delta compression using up to 4 threads.
Compressing objects: 100% (3/3), done.
Writing objects: 100% (6/6), 563 bytes | 563.00
KiB/s, done.
Total 6 (delta 0), reused 0 (delta 0)
To /home/course/Desktop/repos/remote/git-demo/
25e25da..6390d0e master -> master

2.2. Конфлікт: Forced Pushes. Користувач 2 створює новий, фіксує та пушить файл у центральний репозиторій:

```
File Edit View Search Terminal Help
user2: touch demo2
user2: git add .
user2: git commit -m "User 2 added file"
[master 8c18e8e] User 2 added file
 1 file changed, 0 insertions(+), 0 deletions(-
create mode 100644 demo2
user2: git push origin master
Counting objects: 3, done.
Delta compression using up to 4 threads.
Compressing objects: 100% (2/2), done.
Writing objects: 100% (3/3), 257 bytes | 257.00
KiB/s, done.
Total 3 (delta 0), reused 0 (delta 0)
To /home/course/Desktop/repos/remote/git-demo/
   6390d0e..8c18e8e master -> master
```

Користувач 1 у цей час бажає внести зміни в інший, раніше створений файл (тут – demo)

та зафіксувати їх у центральному репозиторії. Git попередить, що в цей час зміни були внесені в центральний репозиторій, а в локальній версії Користувача 1 їх немає.

```
user1: vi demo
user1: git commit -am "user 1 commits"
[master b0416e5] user 1 commits
1 file changed, 1 insertion(+), 1 deletion(-)
user1: git push origin master
To /home/course/Desktop/repos/remote/git-demo
                      master -> master (fetch fi
! [rejected]
rst)
error: failed to push some refs to '/home/cours
e/Desktop/repos/remote/git-demo'
hint: Updates were rejected because the remote
contains work that you do
hint: not have locally. This is usually caused
by another repository pushing hint: to the same ref. You may want to first in
tegrate the remote changes
hint: (e.g., 'git pull ...') before pushing aga
hint: See the 'Note about fast-forwards' in 'gi
t push --help' for details.
user1:
```

Впертий користувач може захотіти все-одно внести свої зміни: git push origin master --force

Це призведе до втрати змін Користувача 2. Зробіть скриншот вмісту репозиторія, щоб показати відсутність відповідного файлу.

2.3. Корисна практика: часті коміти та синхронізація. Нехай Користувач 1 вносить зміни в початковий файл (demo), фіксує їх та відправляє в

центральний репозиторій:

```
File Edit View Search Terminal Help

user1: vi demo
user1: git commit -am "User 1 changes"
[master 79e8ae1] User 1 changes
1 file changed, 1 insertion(+), 1 deletion(-)
user1: git push origin master
Counting objects: 3, done.
Writing objects: 100% (3/3), 277 bytes | 277.00
KiB/s, done.
Total 3 (delta 0), reused 0 (delta 0)
To /home/course/Desktop/repos/remote/git-demo
02558b6..79e8ae1 master -> master
user1:
```

Відразу після цього Користувач 2 вносить свої зміни в цей файл

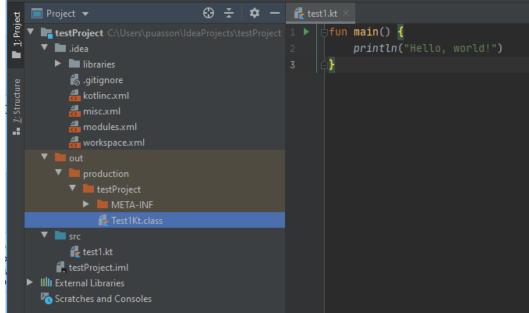
```
File Edit View Search Terminal Help
user2: vi demo
user2: git commit -am "User 2 changes"
[master 4f38b74] User 2 changes
1 file changed, 1 insertion(+), 1 deletion(-)
user2: git push origin master
Counting objects: 3, done.
Delta compression using up to 4 threads.
Compressing objects: 100% (2/2), done.
Writing objects: 100% (3/3), 284 bytes | 284.00
KiB/s, done.
Total 3 (delta 0), reused 0 (delta 0)
To /home/course/Desktop/repos/remote/git-demo/
79e8ae1..4f38b74 master -> master
```

Часті коміти та синхронізації дозволяють практично не переживати через можливість появи конфліктів злиття. При роботі в команді рекомендується фіксувати та синхронізувати зміни кілька разів на день.

2.4. Корисна практика: використання gitignore. У реальних проектах існує багато файлів, які потрібні локальному середовищу розробки для роботи, проте не повинні потрапити в центральний репозиторій. Одна з причин цього — різні розробники віддають перевагу різним середовищам розробки. Наприклад, розглянемо Kotlin-проект у середовищі Intellij IDEA. Основний код знаходиться в файлі test1.kt. Після компіляції генерується відповідний файл Test1Kt.class, який може виконуватись віртуальною машиною Java. Решта файлів, зокрема в

директорії .idea, містить конфігураційні налаштування проекту саме для даного середовища розробки. Якщо інший розробник працює не в Intellij IDEA, ці файли йому будуть просто непотрібними. Також вони будуть зайві при розгортанні

готового програмного продукту.

Рекомендується підтримувати файл .gitignore, який включатиме перелік файлів, які не потраплятимуть з локального репозиторія в центральний при пушингу змін. Зазвичай цей файл розміщується в кореневій папці локального репозиторія. Кожний рядок .gitignore буде задавати шаблон, згідно з яким відповідні файли чи директорії не будуть синхронізуватись. Приклад такого файлу можете переглянути тут.

Додайте до свого локального репозиторію папку й кілька файлів та запишіть потрібні для них шаблони в .gitignore. Доповніть звіт скриншотом, який порівнюватиме центральний та локальний репозиторії.

Для прикладу для новоствореного репозиторія можна виконати такі команди:

Поекспериментуйте з видаленнями коммітів та відновленням попередніх станів репозиторія. Додайте скриншоти з відповідними командами та логами коммітів

Завдання 1.6.

2.5. Видалення неопублікованих коммітів. Якщо ви ще не опублікували комміти у віддаленому репозиторії, зокрема на GitHub, існує можливість видалити їх за допомогою команди git reset. Це ефективне, проте небезпечне рішення. Ви переписуєте історію та залишаєте «видалені» комміти без посилань на них, «осиротілими». Єдиний спосіб знайти та відновити ці незв'язані комміти — це git reflog.

Команда reset має 3 різних параметри, два з яких опишемо. Використовуючи опцію –hard, все повертається назад до вказаного комміту, зокрема посилання на історію коммітів, проміжний індекс та ваш робочий каталог.

\$ git reset --hard

Це означає, що за допомогою цієї команди ви не тільки повернетеся до попередньої фіксації, а й втратите всі робочі зміни в процесі. Щоб не втратити будь-які робочі зміни, ви можете використовувати команди stash i stash pop:

\$ git stash
\$ git reset --hard
\$ git stash pop

Команда stash зберігає ваші робочі зміни (без будь-яких коммітів або змін в дереві), а потім stash рор повертає їх назад.

Іншим варіантом, який ви можете розглянути, ϵ параметр --soft. Ця опція працює так само, як git reset --hard, але впливає тільки на історію коммітов, а не на ваш робочий каталог або проміжний індекс.

\$ git reset --soft

2.6. Видалення опублікованих коммітів. Нехай ви зафіксували свій код, а потім відправили його у віддалений репозиторій. На цьому етапі дуже не реконмендується використовувати команди на зразок git reset, оскільки ви переписуєте історію.

Замість цього рекомендується використати команду git revert. Вона працює, відміняючи зміни, які були внесені в указаний комміт, створюючи новий комміт та фактично не видаляючи попередні. Це ідеально для опублікованих змін, оскільки тоді реальна історія репозиторія зберігається. Приклад:

\$ git revert

Припустимо, в репозиторії ε текстовий файл із вмістом

his is my sample text

а ви змінюєте його на

This is my awesome sample text

Відповідна історія коммітів виглядає приблизно так:

```
$ git log --pretty=oneline
676ec97a9cb2cebbb5c77904bbc61ced05b86f52 Added 'awesome' to text
735c5b43bf4b5b7107a9cc3f6614a3890e2889f6 Initial commit
```

Якщо ви вирішили, що більше не потрібно слово «awesome» в даному тексті, але не бажаєте видаляти комміт 676ес, можете використовувати revert, щоб скасувати цю зміну:

```
$ git revert 676ec
[master f68e546] Revert "Added 'awesome' to text"
1 file changed, 1 insertion(+), 1 deletion(-)
```

Отримавши запрошення ввести повідомлення про комміт, ви тепер можете бачити в історії коммітов, що фактично існує новий комміт:

```
$ git log --pretty=oneline
f68e546ac2ae240f22b2676b5aec499aab27f1ca Revert "Added 'awesome' to text"
676ec97a9cb2cebbb5c77904bbc61ced05b86f52 Added 'awesome' to text
735c5b43bf4b5b7107a9cc3f6614a3890e2889f6 Initial commit
```

У результаті цього перший і третій комміти представляють один і той же стан проекту. Комміт був скасований, і історія не була втрачена.

Зверніть увагу, що ϵ кілька інших способів використовувати цю команду, наприклад, якщо ви хочете повернути назад 2 комміти, ви можете використовувати:

git revert HEAD~2

Або, якщо ви хочете скасувати багато непостійних коммітов, ви вказуєте їх індивідуально:

git revert 676ec 735c5

https://dev-gang.ru/article/git-vernutsja-k-predydusczemu-kommitu-1qctx817f6/

Групова розробка реферативного повідомлення

Завдання 1.7.

Об'єднайтесь у групи по 2-3 особи та застосуйте отримані навички роботи з Git для створення реферату згідно з обраною тематикою.

No	Тема	ПІБ студентів
1.	Стилі кодування та написання	
	якісного коду	
2.	Системи контролю версій	
3.	Програмна платформа Docker	
4.	Scrum-підхід до організації	
	процесу розробки програмного	
	забезпечення	
5.	Методи тестування програмного	
	забезпечення	
6.	Методи оцінювання витрат на	
	розробку програмного	
	забезпечення	
7.	Професії в геймдеві	
8.	Обчислювальна складність	
	алгоритмів	
9.		
10.		

Реферат повинен включати матеріали мінімум з 3 книжок та 8 джерел загалом. Обсяг реферату повинен бути не меншим за 15 сторінок основного тексту, оформленого за стандартними вимогами: шрифт — Times New Roman, кегль — 14, інтервали — 1.5, відступ для абзацу — 1.25см та ін.

Продемонструйте в звіті статистику роботи над рефератом по користувачах, історію коммітів, процес збору джерел (підбір літератури, посилання на сторінки з основним матеріалом та веб-джерела) тощо.